

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

83 Nunquam peccatis consensum des alienis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

quisquisille est factator libidinum, præceptorque vitio-
rum, si estimat, quod in lege Moysis passim sacris ordi-
nibus à Deo nostro laxata sunt strata luxuriæ, cur eos,
quibus committentur sancta sanctorum, præmonet,
dicens a [Sancti estote, quia & ego sanctus sum domi-
nus Deus vester?] Cur etiam procul à suis domibus,
anno vicis b sua, in templo habitare iussi sunt sacerdo-
tes? Hac videlicet ratione, nevel cum uxoribus possint
carnale exercere commercium, ut conscientia integra-
te fulgentes, acceptabile Deo munus offerrent. Quibus
etiam expleto deservitionis suæ tempore, uxorius usus so-
lius successione causa fuerat relaxatus: quia non ex alia,
nisi ex tribu Levi, quisquam ad Dei ministerium fuerat
præceptus admitti.

C. IV. ¶ De eodem.
Idem paulo inferius.

Quia e aliquanti, de quibus loquimur, ut tua sancti-
tatis retulit, ignorantia d se lapsos esse desunt;
his hac conditione misericordiam dicimus non negan-
dam, ut sine illo honoris augmento, in hoc, quo de-
jecti sunt, quamdiu vixerint, officio perseverent: si tamen
posthac continentes se studuerint exhibere. Hi verò,
qui illiciti privilegii excusatione nituntur, & sibi asse-
runt veteri hoc lege concessum, noverint se ab omni
ecclesiastico honore, quo indignè uti sunt, Apostolica
sedis auctoritate dejectos: nec unquam posse veneran-
da tractare mysteria, quibus se ipsi, dum obscenæ cu-
piditatis inhiant privaverunt. Et quia exempla præ-
sentia cavere nos præmonent in futurum, si quilibet
Episcopus, presbyter, atque diaconus (quod non optamus)
deinceps fuerit talis inventus, jam nunc sibi omnem per
nos indulgentiam aditum intelligat observatum, quia fer-
ro necesse est, ut abscindantur e vulnera, quæ fomento-
rum non fenserint medicinam.

¶ Caput hoc in aliquot manuscriptis Gratiani exemplaribus
conjunctum est superiori.

3 pars. ¶ Qui autem propter peccata jubentur deponi, post
condignam poenitentiam in suo ordine poterunt reparari.

C. V. ¶ Qua poenitentia sit imponenda sacerdo-
ti, qui de fornicatione convulsus
fuerit.

Unde in concilio Hybernensi 1.

Presbyter si fornicationem fecerit, quanquam se-
cundum canones Apostolorum debeat deponi, ta-
men juxta auctoritatem B. Papæ Sylvæstri, si in vitio
non perduraverit, sed sua sponte confessus adiecit, ut
resurgat, decem annis in hunc mundum poeniteat: tri-
bus quidem mensibus privato loco à cæteris remotus
pane & aqua à vespera in vesperam utatur, tantum au-
tem diebus Dominicis, & præcipuis festis modico vino,
& pisciculis, atque leguminibus recreetur sine carne &
sanguine, ovis & caseo 2: sacco indutus humi adhare-
at, die ac nocte jugiter misericordiam Dei omnipoten-
tis imploret: finitis tribus mensibus continuè exeat: ta-
men in publicum non procedat, ne grex fidelis in eo
scandalum patiatur. Nec enim g debet sacerdos publi-
cè poenitere, sicut laicus. Postea aliquantisper resum-
ptis viribus, unum annum & dimidium in pane & a-
qua expleat, exceptis Dominicis, & præcipuis festis, in
quibus vino & sanguine h, ovis & caseo juxta canoni-
cam mensuram uti poterit. Finito primo anno & dimi-
dio, corporis & sanguinis Domini, ne indurecat, parti-
ceps fiat, & ad pacem veniat, psalmos cum fratribus in
choro ultimus canat, ad cornu altaris non accedat, juxta
beati Clementis i vocem, minoræ gerat officia. De-
inde verò usque ad impletionem septimi anni, omni qui-

a Levit. 20. b Luc. 1. c Poly. ibid. lvo p. 6. cap. 10. 6.
quia d ignoranter. orig. e excidantur. orig. f Po-
ly. 4. tit. 39. Can. Apost. 25. g al. etiam. h al. sanguine.

dem tempore, exceptis paschalis diebus, tres legiti-
mas ferias in unaquaque hebdomada in pane & aqua je-
junet. Expleto septimi anni circulo, si sui confratres,
apud quos poenituit, ejus condignam poenitentiam con-
laudaverint, Episcopus in pristinum honorem, juxta B.
Calixti Papæ a auctoritatem, cum revocare poterit.
Sanè sciendum est, quòd secundum feriam unum psal-
terium canendo, aut unum denarium pauperibus dan-
do (si opus b est) redimere poterit. Finitis autem se-
ptem annis, deinde usque ad finem decimi anni sextam
feriam (nulla interveniente redemptione) observet in
pane & aqua. Eadem quoque poenitentia erit sacerdoti
de omnibus aliis peccatis & criminibus, quæ eum in
depositionem inducunt. Neque hoc cuilibet videatur o-
nerosum, si sacerdos post lapsum dignè, ut supra dictum
est, poenitens, ad pristinos redeat honores.

1 ¶ Hybernensi.] Caput hoc citabatur ex concilio Gangren-
si, in quo non legitur. Emendatum est ex Polycarpo, & alio libro
manuscripto per vetusto, in quo libro sunt multi canones poeniten-
tiales, & hic refertur ex Theodoro Archiepiscopo Hybernensi.

2 ¶ Et caseo.] In vulgatis sequebatur, utatur: qua vox
sublata est auctoritate omnium ferè exemplarum Gratiani manu-
scriptorum, & Polycarpi, & libri manuscripti in superiore notatio-
ne indicati.

DISTINCTIO LXXXIII.

Revidendum e quoque est, ne is qui ad ordina-
ndum eligitur, est a proprio vitio videatur alienus,
consentendo alieni iniquitatem. Ut enim Symmachus
Papa ait, non est grandis differentia, an lethum inseras, an ad-
mittas. Mortem enim languentibus probatur insigere, qui hanc,
cum possit, non excidit.

C. I. ¶ Suspendatur Episcopus ab officio, cleri-
corum suorum fornicationi consen-
tenti.

Hinc Gregorius VII. ait in Reg. lib. 6. c. 12. Roma-
na Synodi, celebrata Anno Domi-
ni 1059. et 1072.

Si quis Episcopus fornicationem presbyterorum,
diaconorum, subdiaconorum 1, vel crimen incestitus in
sua parochia, pretio interveniente vel precibus contense-
rit, vel commissum, sibi que compertum auctoritate offi-
cii sui non impugaverit, ab officio suspendatur.

1 ¶ Subdiaconorum.] Additum hoc est ex originali, &
Anselmo, quemadmodum & paulo post, verba illa, sibi que
compertum. Notum autem est à tempore Gregorius I. sub-
diaconos eadem lege continentia, qua presbyteros, adstrictos
fuisse.

C. II. ¶ Maxime ecclesiam laedit, qui sub
nominis sanctitatis delinquit.

Item Gregorius prima parte pastoralis, c. 2.

Nemo e quippe in ecclesia nocet amplius, quam qui
perversè agens nomen vel ordinem sanctitatis habet.
Delinquentem namque hunc nemo redarguere præsu-
mit, & in exemplum culpa vehementer extenditur, quan-
do pro reverentia ordinis peccator hortatur. Episcopus r
itaque, qui talium crimina non corrigit, magis dicendus
est canis impudicus, quam Episcopus.

1 ¶ Episcopus.] Hæc non sunt ibi apud B. Gregorium. Simi-
lia citantur 7. 2. q. 7. c. qui nec regionibus, ex Augustino (cui etiam
reliqua hujus capituli antea tribuebantur) & ex eodem à Burchardo,
& Ivone citantur. Ceterum idem collectores, Burchardus quidem
l. 1. c. 13. lvo autem p. 1. c. 6. 7. referunt aliqua ex Origine, qua cum his
aliquantulum conveniunt.

a Epist. 2. b operarius. Polyc. c In libello En-
nodii. d Anselm. lib. 6. cap. 177. e Polyc. lib. 4. tit. 31.
Burch. lib. 1. c. 109. lvo p. 1. c. 13. Burch. lib. 1. c. 203. lvo par. 5. cap. 312. ex
Gregorio.

C. III. ¶ Qui non resistit erroribus, consentit. Item Innocentius.

Error a, cui non resistitur, approbatur, & veritas, cum minime defendatur, opprimitur. Negligere quippe cum possis deturbare perverfos, nihil aliud est, quam fovere. Nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinorosi definit obviare.

C. IV. ¶ Non prodest suo errore non pollui, qui alieno consentit. Item Pius, epist. 1. ad omnes Christi fideles.

Vid enim, prodest illi suo errore non pollui, qui consentium prestat erranti?

C. V. ¶ Qui non occurrit, consentit erranti. Item Gregorius 1.

Consentire b videtur erranti, qui ad refecanda, qua corrigi debent, non occurrit.

¶ Gregorius. In epistola impressa B. Gregorii non habetur. Verum lib. 7. epist. 117. Syagrio Episcopo Augustinensi post ea verba, qui non resistit, in vestro manuscripto per vetustum, & in Polycarpo, ubi ipsa epistola integra refertur, hac sequuntur. Nam consentire videtur erranti, qui corrigenda, ut refecari debeant, non occurrit. Quia vero, &c. Sicut autem aliorum vitia palpate non debet, ita nec maiorum laudibus delectari.

C. VI. ¶ Miserrimus Episcopus, qui maiorum laudibus gloriatur. Unde Anacleus, Papa, epist. 1. Episcopo omnibus.

Nihil e illo esse pastore miserius, qui laudum laudibus gloriatur. Quibus si placere voluerit, atque ab his amari delegerit, erit hinc ovibus magna pernicies. Nullus ergo pastorum, placere lupis, & gregibus ovium potest. Perdit enim laborum & memoriam mensterrenis obligata carceribus. Sicut d. artium in suo quoque opere invenitur mater infantia; ita noverca eruditionis est negligentia.

¶ Laborum. In epistola Anacleti legitur, laboris apud Anselmum, & in uno ex vetustis codicibus Gratiani, laborum, unde potius irrepsisse mendum: quod tamen ob glossam non est sublatum.

2 pars. Quinquam e sacerdotem tam a suis, quam ab alieni criminibus oportet esse immutem, tamen si aliorum sese habuerit, non ideo verba sua predicationis debent contemni. Sicut enim Hieronymus ait, ut licet non per cinerem humidam suam lavat, & non lavatur, ita bona doctrina per malam doctorem animas credentium lavat a sordibus peccatorum.

DISTINCTIO LXXXIV.

1 Sollicitudo quoque & vigilantem oportet esse Episcopum circa confessionem pauperum, relevationem oppressorum, institutionem monasteriorum. Quod si scire neglexerit, a se esse corrigendus est.

C. I. ¶ Corripiatur Episcopus, qui circa officium suum negligens exiterit.

Unde Gregorius, Anthemio subdiacono Campanæ, lib. 1. epist. 29.

Per venit ad nos, fratrem & coepiscopum nostrum Paschasium ita desidem, negligentemque in cunctis existere, ut in nullo, quia est Episcopus, agnoscat: adeo ut neque ecclesia ipsius, neque monasteria, sive filii ecclesie, vel oppressi pauperes f, eius erga se dilectionis studium sentiant; nec aliquam supplicantibus sibi g, in quibus iustum est, opem defensionis accommodet, &

a Deus dedit par. 2. Eleuterius Papa, ad Gallia provincias, & orientales, in epist. ad Iulianum, & Egypti in epist. ad Felicem. II. b Polyc. lib. 4. tit. 31. c Anselm. lib. 4. cap. 11. d. Ivo par. 2. cap. 237. in fine. d al. sicut autem. e Baroh. lib. 1. cap. 20. ex d. d. Hieron. Ivo par. 1. cap. 318. f. al. vel pauperes. g. h. i. orig.

(quod adhuc dici est gravius) consilia sapientum, & restra suadentium, nulla patiatur ratione suscipere, ut quod per se nequit attendere, ab altero saltem possit admittere. & infra: a ¶ Quod si ita est, non sine culpa esse cognoscas, qui eum obviare, atque coercere, ut dignum est, distulisti. Quia ergo hoc totum non solum ipsum reprobat, sed etiam ad sacerdotalis officii penitere probatur opprobrium; volumus ut eum coram aliis sacerdotibus, & b quibusdam de filiis suis nobilibus contestari pro hac re debeas, & hortari. Si vero (quod non credimus) post hanc adhortationem nostram solito adhuc more negligens esse tentaverit, ad nos est modis omnibus transmittendus, ut hic potius dicere possit, quid vel qualiter secundum Dei timorem agere conveniat sacerdotem.

C. II. ¶ De eodem.

Idem ad eundem eod. lib. epist. 31.

Nvinciatum esse nobis, Campania Episcopo ita negligentes existere; ut inmemores honoris sui neque erga ecclesias, neque erga filios suos paternæ vigilantie curam exhibeant, vel monasteriorum sollicitudinem gerant, seu in oppressorum & pauperum se tuitionem impendant. Ideo hac tibi auctoritate precipimus, ut eis a te convocatis, & nostro illis mandato distincte commoneas; quatenus desides ulterius esse non debeant, sed sacerdotalem se habere zelum, & sollicitudinem operi doceant, atque ita in his, quæ eos iuste fecerunt Deum agere convenit, vigilantes existant, ut nihil nos de eis denovo murmur exasperet. Si quem vero eorum post hanc negligentem esse cognoveris, ad nos eum sine aliqua exculpatione transmittite: ut quam sit grave, nolle ab his, qui reprehensibilia, & valde vituperanda sunt, corrigi, regulari in se valeat distinctione sentire.

2 pars. Quod autem de monachis castitatis sacerdotibus peratur, hoc etiam de quibuslibet aliarum servitibus intelligendum est.

C. III. ¶ Qui sacramenta divina interserviunt, continentiam in omnibus servant.

Unde in Carthagenensi concilio II. d. cap. 2. Aurelius Episcopus dixisse legitur.

Cum e in praterito concilio de continentia & castitate moderamine tractaretur, gradus isti in conscriptione q quadam castitatis per consecrationem nexi sunt. Episcopos, inquam, presbyteros, & diaconos ita placuit, ut conceder sacrosanctos antistites, & De sacerdotes, nec non & levitas, vel qui sacramenta vinis interserviunt, continentem esse in omnibus, quod possint simpliciter, quod a Deo postulant, impetrare, ut eodem modo Apostoli docuerunt 1, & ipsa servavit antiquitas, nos quoque custodiamus 2. Ab univertis Episcopis dictum est. Omnibus placet, ut Episcopi, presbyteri, & diaconi, vel q qui sacramenta contrectant, pudicitiam custodes, etiam ab uxoribus abstineant. Ab omnibus dictum est. Placet, ut in omnibus, & ab omnibus pudicitiam custodiatur, qui altario deserviunt.

1 ¶ Docuerunt. In vetustis codicibus sequitur, exemplo, quod est sublatum: quia neque in ipso secundo Carthagenensi, aut impresso, aut manuscripto, neque in unico eodæ concilio, cum quo Græcus canon venit, neque in vetustis Gratiani exemplaribus habetur. Ex ex glossa videtur translata in textum.

2 ¶ Custodiamus. In codice canonum cap. 1. Carthagenensis, sequuntur hæc: Faustinus Episcopus ecclesie Potentinae provincie Picensis, Legatus ecclesie Romanæ, dixit, Placet, ut Episcopi, &c. qua in recentioribus Colonienfis conciliorum editionibus scripta sunt, alia

a Paulus plenius apud B. Gregorium, b vel. orig. b videm paulo inferiori. c al. ad. d In Carthag. canon. 1. 2. & 4. e dist. 31. Episcopus, dist. 31. e. aliter. f. al. consuetudine castitatis per. g. al. &c.